

Open Monumentendag Midden-Drenthe 2022

M

**OPEN
MONUMENTEN
DAG**

GEMEENTE
MIDDEN-DRENTHE

Bezoek de deelnemende monumenten!

www.middendrenthe.nl/monumentendag

De Stefanuskerk in Beilen werd voor 1139 gesticht als Rooms-Katholieke kerk en was gewijd aan de martelaar Stefanus. Het is één van de zes Dingspijkerken in Drenthe, de oudste kerkelijke stichtingen in de provincie. Het was destijds de belangrijkste kerk van het dingspel Middenveld en het gebouw deed ook dienst als kerkelijke rechtbank.

Het gebouw

Het huidige kerkgebouw stamt uit de 14e, 15e, of 16e eeuw. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed spreekt van een gebouw uit de 16e eeuw met een toren uit de 15e eeuw. De gotische eenbeukige kerk heeft een eenvoudig schip van drie traveseën met spitsboogvensters en een driezijdig koor. Het koor is wat smaller en hoger dan het schip. De vensters in het koor zijn wat hoger dan de vensters in het schip. Onder de nisjes in het koor bevindt zich een zogenaamde sacramentsnis. De toren is waarschijnlijk gebouwd door Johan die Werckmeister uit Ruinen, die meer kerktorens in Drenthe zou hebben gebouwd.

Restauratie

De Stefanuskerk in Beilen is in de afgelopen jaren (2017-2021) gerestaureerd en heringericht. Daardoor is de kerk nu werkelijk een multifunctioneel gebouw. In de kerk is een monumentaal Van Oeckelenorgel (1863) ondergebracht. De restauratie van dit orgel is in 2022 voltooid.

Duurzaamheid

Door de recente restauratie en herinrichting van de kerk is een duurzaam multifunctioneel gebouw ontstaan. In de gehele kerk werd vloerverwarming aangebracht en de verlichting werd vervangen door LED verlichting. Door vrijwilligers werden de deuren tochtvrij gemaakt. Tevens werd in veel gevallen gebruikt materiaal toegepast: plavuizen, stoelen, projectiescherm, banken, kapstop, keukenapparatuur en servies. Daarnaast is de financiering afgerond voor verdere verduurzaming in de vorm van onder andere voorzetramen en warmtepompen.

Programma:

Zaterdag 10 september: Torenbeklimming tussen 10.00 en 13.00 uur, een videopresentatie over het multifunctioneel gebruik van het gebouw, een expositie schilderijen van Herma van Bolhuis en een tafel met meer informatie.

Zondag 11 september: Pop-up concertjes van het Drents Kamerkoor tussen 13.30 en 14.30 uur, een videopresentatie over het multifunctioneel gebruik van het gebouw, een expositie schilderijen van Herma van Bolhuis en een tafel met meer informatie.

Kijk voor het meest actuele programma op www.middendrenthe.nl/monumentendag

Meer informatie over het monument www.stefanuskerkbeilen.nl.

Adres:

Prins Bernhardstraat 12, Beilen

Openingstijden:

Zaterdag 10 september:

10.00 – 16.00 uur.

Zondag 11 september:

13.00 – 16.00 uur.

Oudste huis in Beilen

2

In dit 19e-eeuwse monumentale woonhuis waant u zich even in de sfeer van vroeger. Want ook binnen lijkt het alsof de tijd heeft stilgestaan.

Duurzaamheid

Er zijn zonnepanelen en zonnecollectoren geplaatst op het dak van de niet monumentale schuur en zodanig dat je het niet ziet. Verder is er de nodige isolatie toegepast en werken we met her-gebruikt materiaal. Daarnaast wordt er in het monumentale woonhuis selectief gestookt.

Adres:

Kruisstraat 6, Beilen

Openingstijden:

Zaterdag 10 september:

11.00 – 15.00 uur.

Zondag 11 september:

11.00 – 13.00 uur.

Molen van Makkum

3

De Molen van Makkum is een korenmolen die in 1906 werd gebouwd, als opvolger van een omgewaaide standerdmolen.

Het gebouw

Voor bouw van de grondzeiler werd gebruikgemaakt van de achterkant van een poldermolen uit De Groeve bij Zuidlaren. Sinds de bouw in 1906 heeft de molen meerdere malen te kampen met (forse) stormschade. Bij de storm op 13 januari 1993 verloor de molen zijn kap en wiekenkruis. Vervolgens werd het in 1997 compleet gerestaureerd. De roeden van de molen zijn 19 meter lang en voorzien van het

fokwieksysteem met remkleppen en zeilen. De molen is uitgerust met een koppel maalstenen en te bezichtigen op afspraak of als de molen draait.

Adres:

Makkum 40, Beilen

Openingstijden:

Zaterdag 10 september:

10.00 – 16.00 uur.

Meer informatie over het monument

www.facebook.com/Molen-van-Makkum.

Waterstaatskerk

4

De Waterstaatskerk is een Nederlands Hervormde kerk uit ongeveer 1869 en gebouwd in Waterstaatsstijl. Deze kerken werden in de periode 1824-1875 gebouwd met financiële steun van de landelijke overheid.

Het gebouw

Het gebouw kent neoclassicistische kenmerken, zoals de symmetrische bouw en het gebruik van frontons en kroonlijsten. De pastorie stamt uit 1862 en is eclectisch van stijl. Het éénklaviersorgel op het balkon is nog ouder. Deze is vermoedelijk in 1684 gebouwd voor de Waalse kerk in Kampen. In 1897 werd dit orgel in Bovensmilde geplaatst. In 1988 werd het gerestaureerd. Van de negen registers zijn er zes nog origineel en drie gereconstrueerd. Ook heeft het één klavier en een aangehangen pedaal.

Restauratie

In de afgelopen jaren is er ook hard gewerkt aan de restauratie en renovatie van het gebouw. Hierbij kwamen in 2017 bijzondere vloertegels uit 1869 aan het licht. Het waren handgemaakt, op hout gebakken tegels. Uniek in z'n soort. Na de renovatie heeft de pastorie een nieuwe bestemming gekregen als kantoorruimte. De kerk zelf krijgt na vele jaren haar oorspronkelijke functie weer terug, als kerkgebouw voor de Protestantse gemeente Bovensmilde. Daarnaast kan de kerk worden gebruikt voor allerlei activiteiten op cultureel en sociaal maatschappelijk gebied.

In 2020 zijn in het kader van duurzaamheid in de kerkzaal achterzetramen geplaatst.

Programma

Zaterdag 10 september: Duurzaam Smilde zal zich presenteren, net als de vaste bezoekers: Protestantse Gemeente Bovensmilde (PGB) en het Cultuurpodium Bovensmilde (CPB). Via de beamer zal informatie gepresenteerd worden over het gebouw de Waterstaatskerk en het Drents Landschap legt verschillende folders neer die bezoekers mee kunnen nemen. Ook zal het kerkorgel regelmatig bespeeld worden en is er voor bezoekers koffie, thee en koek.

Kijk voor het meest actuele programma op www.middendrenthe.nl/monumentendag.

Meer informatie over het monument www.cultuurpodiumbovensmilde.nl.

Adres:

Hoofdweg 186, Bovensmilde

Openingstijden:

Zaterdag 10 september:
10.00 – 16.30 uur.

Koepelkerk Smilde

5

De Koepelkerk is gebouwd in de jaren 1780-1788 en wordt in tegenstelling tot vele andere monumentale kerkgebouwen nog steeds gebruikt voor de zondagse Erediensten.

Het gebouw

De acht zijden zijn aan de buitenkant volgens

een zelfde patroon opgebouwd. Ze bevatten allemaal vier ramen. Twee ramen naast elkaar en daarboven ook weer twee ramen met een blindnis daar tussen. In vier van de acht gevels zijn de onderste blindnissen vervangen door een ingang. De kerk wordt bekroond door een achzijdig dak met vier dakkapellen en daarboven een opengewerkte koepel. Verder is buiten een liturgische tuin aangelegd met diverse thema's. Aan de binnenzijde vallen de vier grote pilaren op van het Oeckelen orgel, dat in 1841 in de Koepelkerk werd geplaatst. Verder is buiten een liturgische tuin aangelegd met diverse thema's.

Duurzaamheid

In 2015 is gestart met de vervanging van de 30 jaar oude cv-ketel door drie hoog rendement cv-ketels. Vervolgens zijn er in 2018 op de begane grond 16 achterzet ramen geplaatst en is tussen 2018 en 2021 alle verlichting vervangen door LED verlichting. In 2021 zijn op de verdieping 16 achterzet ramen geplaatst. Ook is toen begonnen met de interne verbouwing waarbij 30 centimeter schuimbeton met vloerverwarming is aangebracht in de gehele vlakke vloer. Ook zijn de oplopende banken tegen de buitenmuur geïsoleerd met minerale wol en zijn er speedcomfort ventilatoren aangebracht op de zes wandconvectoren.

Programma

Zaterdag 10 september: Doorlopende dia presentatie, orgelspel met uitleg over het orgel, rond 15.00 uur Kliederkerk over de Exodus met Mozes en koffie met cake of koek voor de bezoekers.

Zondag 11 september: Doorlopende dia presentatie, orgelspel met uitleg over het orgel en koffie met cake of koek voor de bezoekers.

Adres:

Veenhoopsweg 13, Smilde

Openingstijden:

Zaterdag 10 september:
10.00 – 17.00 uur.
Zondag 11 september:
14.00 – 17.00 uur.

Kijk voor het meest actuele programma op www.middendrenthe.nl/monumentendag.

Meer informatie over het monument www.koepelkerk-smilde.nl.

Villa op 't Kloosterveen

6

Het thema van de Open Monumentendag is dit jaar duurzaamheid. Villa op 't Kloosterveen geeft letterlijk invulling aan dit thema door u mee te nemen in het verduurzamingsproces waarin het pand zich bevindt.

Het gebouw

De rijksmonumentale villa werd in 1903 als burgemeesterswoning gebouwd. Dit gebeurde in eclectische stijl in opdracht van burgemeester Servatius. Van 1930 tot 1997 deed het dienst als dokterswoning.

Duurzaamheid

Villa op 't Kloosterveen is door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed geselecteerd om deel te nemen aan een langlopend onderzoek naar verduurzamende maatregelen in de praktijk. Bezoekers krijgen een inkijk in dit restauratie- en verduurzamingsproces. Zonnepanelen, zonneboiler, voorzetwanden, isolatie etc. Tijdens het verduurzamen wordt rekening gehouden met de sfeer van weleer, welke door de huidige bewoners wordt teruggebracht.

Programma

Een monument verduurzamen is maatwerk. Bezoekers krijgen een inkijk in dit proces in een particuliere villa die normaal gesproken niet voor publiek toegankelijk is. We laten het u graag zien en natuurlijk staat er koffie en thee met iets lekkers voor u klaar.

Kijk voor het meest actuele programma op www.middendrenthe.nl/monumentendag.

Meer informatie over het monument
www.facebook.com/Stinzenflora.
www.instagram.com/villa_stinzen_kloosterveen.

Adres:
Tramweg 65, Smilde

Openingstijden:
Zaterdag 10 september:
10.00 – 17.00 uur.
Zondag 11 september:
10.00 – 17.00 uur.

Stefanuskerk Westerbork

7

De Stefanuskerk in Westerbork is een gebouw met historie. De kerk werd gebouwd als katholieke kerk. Tijdens de reformatie in de 16e eeuw is het een protestantse kerk geworden. Het is dus al eeuwen een ontmoetingsplaats.

Het gebouw

Het fundament van de toren stamt uit 1200. De kerk zelf is begin 15e eeuw gebouwd. Ook van binnen is het een gebouw met veel historie. Zoals de kroonluchter uit begin 1700 of het orgel, dat in 1720 werd gebouwd voor een kerk in het Friese Beetgum, maar 100 jaar later naar Westerbork verhuisde. Daarnaast mag u ook de preekstoel en de avondmaalstafel niet missen.

Duurzaamheid

De Stefanuskerk in Westerbork heeft een belangrijke waarde op het gebied van sociale duurzaamheid. De kerk is voor het hele dorp een ontmoetingsplek voor verschillende mensen en niet alleen op zondag open.

Programma

Er wordt een programma samengesteld in samenwerking met de Historische Vereniging Westerbork.

Adres:
Hoofdstraat 10-12, Westerbork

Openingstijden:
Zaterdag 10 september:
10.00 – 14.00 uur.
Zondag 11 september:
12.00 – 16.00 uur.

Kijk voor het meest actuele programma op www.middendrenthe.nl/monumentendag.

Meer informatie over het monument
www.facebook.com/Stefanuskerk.

Het Ottenshoes

8

Stichting Orvelte Poort beheert de monumentale boerderij Het Ottenshoes in Orvelte. Recentelijk is vastgesteld dat het gebint van deze boerderij dateert uit 1599.

Programma

Op de deel (het achterhuis) wordt een film vertoond over de geschiedenis van Drenthe en het leven van een boeren gemeenschap vanaf de ijstijd tot heden. Tevens worden in het voorhuis rondleidingen verzorgd. Om het verhaal van Orvelte levend te houden worden ook activiteiten en demonstraties verzorgd in en om de boerderij zoals: spinnen, knieperties bakken, kantklossen, wilgentenen vlechten, kaarsen maken van bijenwas. In het informatiecentrum (Orvelte Poort) is een expositie ingericht over het leven van de honingbij, ondersteund door een korte film.

Kijk voor het meest actuele programma op www.middendrenthe.nl/monumentendag.

Meer informatie over het monument www.orveltepoort.nl.

Adres:
Dorpsstraat 3, Orvelte

Openingstijden:
Zondag 11 september:
10.00 – 17.00 uur.

't Melkfabriekie

9

Een melkfabriek die in 1899 is opgericht en maar heeft gedraaid tot 1907. De komst van een melkfabriek in Westerbork, die werd aangedreven door stoom, zorgde ervoor dat dit fabriekje na acht jaar alweer de deuren moest sluiten. Later werd het nog wel weer in gebruik genomen voor de productie van kaas.

Het gebouw

Het gebouw bestaat uit een woonhuis en twee in U-vorm gebouwde schuren. Kenmerkend aan het huis zijn de licht getoogde zesruitsvensters en de deur met bovenlicht. Onder een gedeelte van het huis zit een kelder. Verder is één muur voorzien van een blokbepleistering. Het zadeldak is met platte Friese pannen belegd. Naast de schoorsteen met bord ziet u een rond venster met tracering, een geprofileerde gootlijst, windvering, aankubbing onder het pannendek en aan de achterzijde een lessenaarsdak. De beide schuren zijn opgetrokken uit steen en gedekt door een rieten schilddak, tegen een respectievelijk stenen en hout beschoten rechte gevel. Het erf is bestraat met klinkers en keitjes.

Programma

Het voormalige melkfabriekje is nu een museum, waar u kunt zien hoe de melk vroeger verwerkt werd tot boter en karnemelk. In de voormalige schuur is nu een winkel waar veel streekproducten worden verkocht.

Adres:
Melkwegje 3, Orvelte

Openingstijden:
Zondag 11 september:
12.00 – 16.00 uur.

Kijk voor het meest actuele programma op www.middendrenthe.nl/monumentendag.

Meer informatie over het monument www.melkfabriekie-orvelte.nl.

Hier vindt u de deelnemende monumenten!

- 1 Stefanuskerk Beilen
- 2 Oudste huis in Beilen
- 3 Molen van Makkum
- 4 Waterstaatskerk
- 5 Koepelkerk Smilde
- 6 Villa op 't Kloosterveen
- 7 Stefanuskerk Westerbork
- 8 Het Ottenshoes
- 9 't Melkfabriekie